

BİLANÇO ORANLARI YARDIMIYLA ORMAN ÜRÜNLERİ SANAYİSİNİN FİNANSAL YAPISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Kadri Cemil AKYÜZ¹
Yasin BALABAN²
İbrahim YILDIRIM³

ÖZ

Çalışmanın amacı; işletmelerin finansal yapılarını değerlendirmek için kullanılan bilanço oranları yardımıyla orman ürünlerinin sanayinin imalat sanayi içindeki yeri ve önemi belirlemektir. Çalışmada imalat sanayi içinde bulunan 14 sanayi dalının, 12 finansal oranı aşamalı küme ve ayırma analizi yardımıyla değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda, sanayi dallarının 3 homojen gruba ayrılmasına karar verilmiştir. Orman ürünleri sanayi dalı, ana metal ve fabrikasyon metal ürünleri imalatı, makine ve teçhizat imalatı, ulaşım araçları imalatı ve gıda ürünleri, içecek ve tütün imalatı sanayi dallarının da bulunduğu 3. grupta yer almıştır. Bu grupta yer alan sanayi dallarının cari oranları diğer gruplardan düşüktür. Bu nedenle, bu gruptaki sanayi dallarının kısa vadeli borçlarını ödeyebilme yeteneğinin zayıf olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilanço, Küme Analizi, Ayırma Analizi, Orman Ürünleri Sanayi

JEL Sınıflandırması: C38, L73

EVALUATION OF FINANCIAL STRUCTURE OF FOREST PRODUCTS INDUSTRY BY MEANS OF BALANCE SHEET RATIOS

ABSTRACT

The purpose of the study is to determine the place and importance of forest products industry in manufacturing industry by using balance sheet ratios used to evaluate financial structure of enterprises. In the study, 12 values of financial ratio of 14 branches of industry in manufacturing industry are evaluated by means of hierarchical cluster and discriminant analysis. As a result of the study, it is determined that branches of industry discriminate 3 homogenous groups. The branch of forest products industry is in the 3rd group which includes base metal and fabrication metal products manufacturing, machine and equipment manufacturing, means of transportation manufacturing, and food products, beverage and tobacco manufacturing. Average values of current ratios of the branches of industry being in this group are lower than the other groups. Therefore, it is mentioned that solvency of short term debt of the industry branches in this group is poor.

Keywords: Balance Sheet, Cluster Analysis, Discriminant Analysis, Forest Products Industry

JEL Classification: C38, L73

¹ Doç.Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, akuz@ktu.edu.tr

² Arş.Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, yasinbalaban@ktu.edu.tr

³ Arş.Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, ibrahim@ktu.edu.tr

1. Giriş

İşletmelerin finansal yapıları, ekonomik güçleri hakkında bilgi veren en etkili özelliklerinden biridir. Firmaların gelecekteki durumlarının nasıl şekilleneceği doğru ve etkili yapılandırılmış bir yönetimin yanı sıra güçlü bir finansal yapıya sahip olmalarına bağlıdır.

Firmaların finansal durumları hakkında ayrıntılı bilgi sunan finansal tablolar işletmeler için hem iç hem de dış faktörlerin değerlendirilmesini sağlayacak analizler için verilerin toplanmasına imkân verirler. Finansal tabloların temelini oluşturan bilançolar üzerinde farklı nitelikte analizler yapılabilir. Bu analizler işletme yöneticilerine ve işletmenin çevresinde yer alan diğer faktörlere işletme hakkında bilgi edinme fırsatı verecektir.

Eskiden olduğu gibi 21. yüzyılın başlarında da; işletmeler, büyümek, yaptıkları veya yapmak istediklerini yerine getirmek ve bunu başarmak için birlikte çalışmak zorunda oldukları aracı kurum ve kuruluşları finansal açıdan doğru ve etkili bir biçimde değerlendirebilmek amacıyla finansal analizlerden faydalanmaktadır. Bütün bunlar, finansal tabloların kullanımını yaygınlaştırmakta ve önemini artırmaktadır (Aktan ve Bodur, 2006: 51).

Finansal tablolardan biri olan bilanço kuşkusuz bir işletmenin en önemli mali tablolarından biridir. Bu nedenle, çalışmamızda T.C. Merkez Bankası (TCMB) tarafından oluşturulan bilanço verileri yardımıyla yapılan oran analizi değerleri kullanılarak imalat sanayi içerisinde yer alan 2007-2009 yılları arasında kaydedilen 12 oran analizi değeri Aşamalı Küme Analizi (Hierarchical Cluster) ve Ayırma Analizi (Discriminant) yöntemleriyle irdelenmiştir. Çalışmamızın amacı; yapılan analizler sonucunda Orman Ürünleri Sanayinin imalat sanayi içindeki konumunu ve finansal durumunu belirlemektir.

1.1. İmalat Sanayi ve Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi

Üretim ve ihracatın lokomotifinde kendini gösteren imalat sanayi, üretim faaliyetlerini gerçekleştiren üç sektörden (Ticaret, Sanayi, Hizmetler) biri olan sanayi sektörü içerisinde yer almaktadır. Sanayi sektörü; hammadde ya da ara malların makine ve el emeğiyle işlenerek her türlü malın elde edilmesi faaliyeti olarak tanımlanabilmekte ve genellikle madencilik, imalat sanayi ve enerji olarak literatürlerde ve istatistiklerde yer almaktadır. Sanayinin gelişimi ise istihdamın büyük kısmını barındıran imalat sanayi üzerinden yapılmaktadır (Akyüz, 1995: 2; Cındık ve Akyüz, 1995: 229). Sektörler itibarıyla sabit sermaye yatırımları incelendiğinde sanayi sektörünün %31,9'unu imalat sanayinin oluşturduğu dikkat çekmektedir (DPT, 2011). Orman ürünleri sanayi; ara malı üreten sanayiler arasında yer alan ağaç ve mantar ürünleri ile tüketim malı üreten sanayiler arasında yer alan mobilya sanayisinden oluşmaktadır (Cındık ve Akyüz, 1995: 231).

İmalat sanayi ve Orman Ürünleri ve Mobilya sanayi açıklayıcı bazı istatistikî göstergeler Tablo 1’de gösterilmektedir (TÜİK, 2010: 249-255).

Tablo 1: İmalat Sanayi ve Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi Göstergeleri (1992-2001)

Yıl	Sanayi dalı	İşyeri		Çalışanların yıllık ortalama sayısı		Katma değer (Milyon TL)	
		sayısı	%	sayısı	%	sayısı	%
1992	İmalat sanayi	11 201	100	984 936	100	247 932 162	100
	Orm. ür. ve mob. san.	477	4,3	22 620	2,3	2 913 151	1,2
1993	İmalat sanayi	10 567	100	979 480	100	452 312 757	100
	Orm. ür. ve mob. san.	443	4,2	22 546	2,3	5 547 473	1,2
1994	İmalat sanayi	10 127	100	936 921	100	921 275 280	100
	Orm. ür. ve mob. san.	418	4,1	20 946	2,2	7 933 997	0,9
1995	İmalat sanayi	10 229	100	973 933	100	1 754 923 642	100
	Orm. ür. ve mob. san.	413	4,0	19 991	2,1	19 252 710	1,1
1996	İmalat sanayi	10 590	100	1 039 913	100	2 919 321 376	100
	Orm. ür. ve mob. san.	419	4,0	23 483	2,3	34 939 816	1,2
1997	İmalat sanayi	11 372	100	1 140 557	100	6 263 818 564	100
	Orm. ür. ve mob. san.	473	4,2	25 371	2,2	72 381 109	1,2
1998	İmalat sanayi	12 326	100	1 207 403	100	10 652 798 893	100
	Orm. ür. ve mob. san.	499	4,0	27 751	2,3	134 064 115	1,3
1999	İmalat sanayi	11 261	100	1 113 836	100	16 104 927 736	100
	Orm. ür. ve mob. san.	447	4,0	26 374	2,4	215 188 773	1,3
2000	İmalat sanayi	11 118	100	1 130 488	100	23 738 802 650	100
	Orm. ür. ve mob. san.	433	3,9	27 054	2,4	356 234 748	1,5
2001	İmalat sanayi	11 311	100	1 096 817	100	41 014 210 216	100
	Orm. ür. ve mob. san.	462	4,1	24 721	2,3	389 484 050	0,9

Tablo 1’deki verilerden görüldüğü üzere yıllar itibariyle Orman Ürünleri ve Mobilya sanayinin İmalat sanayi içindeki payı işyeri bakımından %3,9-4,3 arasında, çalışanların yıllık ortalama sayısı bakımından %2,1-2,4 arasında ve katma değer bakımından %0,9-1,5 arasında değişim göstermektedir.

Buna karşın genel yapısı itibariyle daha küçük işletmelerin yer aldığı Orman Ürünleri ve Mobilya sanayi 1-9 kişi çalışan işletmeler dikkate alındığında; işyeri bakımından İmalat sanayinin %25,2’sini, çalışanların yıllık ortalama sayısı bakımından İmalat sanayinin %21’ini ve katma değer bakımından İmalat sanayinin %13,6’sını oluşturmaktadır (TÜİK, 2006: 210).

Orman ürünleri sanayi işyeri sayısı ve istihdam bakımından imalat sanayi içinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2009 yılı cari fiyatlarına göre Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) değerinin yaklaşık 143 milyar TL’sini imalat sanayi oluşturmaktadır (TÜİK, 2011). TÜİK tarafın-

dan yapılan çalışma 2001 yılında imalat sanayinde oluşturulan 41 014 210 216 milyon TL'lik katma değerın yaklaşık %0,9'luk bölümünü Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi oluşturmaktadır (TÜİK, 2010: 249-255).

2. Materyal ve Yöntem

2.1. Materyal

Çalışmada TC. Merkez Bankası (TCMB) tarafından oluşturulan 2007-2009 yılları arasındaki bilanço verileri kullanılmıştır. Bu veriler yardımıyla hesaplanan likidite, finansal yapı, kârlılık ve devir hız oranlarının ortalamaları analiz için kullanılmıştır.

2.1.1. Çalışmada Kullanılan Oranlar

Finansal tablolarda yer alan iki sayı arasındaki sayısal ilişkiyi gösteren finansal oran (rasyo), özet gösterge olarak da ifade edilebilir. İşletmenin geçmiş faaliyetlerini yansıtan mali oranlar, işletmenin faaliyetlerinin değerlendirilmesindeki kullanım şekline göre aşağıdaki gibi sınıflandırılmaktadırlar (TSPAKB, 2009: 12).

- Likidite oranları
- Mali Yapı oranları
- Faaliyet oranları
- Kârlılık oranları

Bu dört gruptaki oranlar, açıkladıkları ana sorunları göre farklılık göstermekte ve aynı grupların içinde bulunan rasyoların formülleri farklılık göstermektedir (Altaş ve Giray, 2000: 20).

Çalışmada analiz için kullanılan oranlar aşağıda gösterilmektedir.

- 1. Likidite Oranları**
 - 1.1. Cari Oran
 - 1.2. Likidite (Asit Test) Oranı
 - 1.3. Stoklar / Aktif Toplamı Oranı
 - 1.4. Kısa Vadeli Alacaklar / Aktif Toplamı Oranı
- 2. Mali Yapı Oranları**
 - 2.1. Öz Kaynaklar / Aktif Toplamı Oranı
 - 2.2. Maddi Duran Varlıklar / Aktif Toplamı Oranı
- 3. Faaliyet Oranları**
 - 3.1. Stok Devir Hızı
 - 3.2. Alacak Devir Hızı
 - 3.3. Öz Kaynaklar Devir Hızı
 - 3.4. Aktif Devir Hızı
- 4. Kârlılık Oranları**
 - 4.1. Vergi Öncesi Kâr / Öz Kaynaklar Oranı
 - 4.2. Faaliyet Kârı / Net Satışlar Oranı

İmalat sanayi içinde bulunan sektörler ve kullanılan kodlar Tablo 2’de ve bu sektörlere ait ortalama oran değerleri Tablo 3’te gösterilmektedir (TCMB, 2011).

Tablo 2: İmalat Sanayinde Bulunan Sektörler

Kodlar	Sanayi Dalları
DA	Gıda Ürünleri, İçecek ve Tütün İmalatı
DB	Tekstil ve Tekstil Ürünleri İmalatı
DC	Deri ve Deri Ürünleri İmalatı
DD	Ağaç Ürünleri İmalatı
DE	Kâğıt Hamuru, Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri İmalatı; Basım ve Yayımlar
DF	Kok Kömürü, Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri ve Nükleer Yakıt İmalatı
DG	Kimyasal Madde ve Ürünler İle Suni Elyaf İmalatı
DH	Plastik ve Kauçuk Ürünleri İmalatı
DI	Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünlerin İmalatı
DJ	Ana Metal ve Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı
DK	Makine ve Teçhizat İmalatı
DL	Elektrikli ve Optik Donanım İmalatı
DM	Ulaşım Araçları İmalatı
DN	Başka Yerde Sınıflandırılmamış İmalatlar

Tablo 3: Sektörlerin Seçilen Yıllar İçin Ortalama Oran Değerleri (2007- 2009)

	Carit Oran (%)	Likidite (Asit Test) Oranı (%)	Stoklar / Aktif Toplamı Oranı (%)	Kısa Vadeli Alacaklar / Aktif Toplamı Oranı (%)	Öz Kaynaklar / Aktif Toplamı Oranı (%)	Maddi Duran Varlıklar (Net) / Aktif Toplamı Oranı (%)	Stok Devir Hızı (Kez)	Alacak Devir Hızı (Kez)	Öz Kaynaklar Devir Hızı (Kez)	Aktif Devir Hızı (Kez)	Vergi Öncesi Kâr (Zarar) / Öz Kaynaklar Oranı (%)	Faaliyet Kârı (Zararı) / Net Satışlar Oranı (%)
DA	148,6	77,5	29,5	25,3	40,3	26,4	6,1	7,9	4,7	1,5	9,5	4,7
DB	172,4	106,6	21,5	29,5	45,7	28,3	5,9	5,0	2,7	1,1	6,7	4,6
DC	201,3	127,9	26,0	31,5	48,7	20,3	4,2	4,2	2,2	0,9	7,5	5,8
DD	166,1	77,2	32,6	24,3	40,8	27,4	2,9	6,0	3,0	0,9	6,2	5,7
DE	181,1	122,7	16,1	28,3	47,9	32,8	8,6	4,9	2,7	1,1	8,1	6,4
DF	125,2	69,8	24,5	15,2	38,4	26,5	7,8	23,4	7,7	2,9	27,5	4,2
DG	191,8	126,1	20,7	28,7	46,4	24,4	5,3	5,4	2,8	1,1	10,2	7,0
DH	161,5	108,6	18,4	27,6	44,3	30,4	6,8	6,0	3,0	1,2	10,4	6,8
DI	177,6	113,7	17,2	23,6	46,3	36,0	5,4	5,5	2,2	0,9	7,9	7,7
DJ	153,4	90,2	23,0	25,2	40,4	29,5	6,8	6,6	3,8	1,2	11,3	6,4
DK	157,5	92,4	24,8	28,0	42,0	26,2	4,7	5,6	3,2	1,1	14,5	8,1
DL	184,1	106,5	22,3	30,4	44,1	23,0	6,8	5,3	3,6	1,3	15,2	7,4
DM	153,6	88,2	19,2	21,8	39,2	38,4	6,5	6,7	2,9	1,1	10,8	6,6
DN	172,5	84,8	34,6	24,9	42,2	22,6	3,8	6,4	3,1	1,1	6,1	4,7

2.2. Yöntem

Çalışmada imalat sanayi içinde yer alan sektörlerin finansal yapıları ve aralarındaki benzerlik ve farklılıkların ortaya konulabilmesi için çok boyutlu yöntemlerden Aşamalı Küme Analizi (Hierarchical Cluster) ve Ayrırma Analizi (Discriminant) yöntemleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmıştır.

2.2.1. Aşamalı Küme Analizi

Küme analizinde amaç bireylerin, bu bireylerden elde edilen değişkenlerden yararlanarak sınıflandırılmasının yapılmasıdır. Bu metot tamamen sayısal verilere dayanmakta ve sınıflar önceden bilinmemektedir. Küme analizi ayırım analizine benzerdir. Aralarındaki temel fark küme analizinde sınıflar sonradan belirlenirken ayırım analizinde bu sınıflandırmaların önceden biliniyor olmasıdır.

Küme analizinin değerli olmasının birçok nedeni bulunmaktadır. İlk olarak doğru grupların bulunması bir amaç olabilir. İkinci olarak Küme analizi, verilerin azaltılması için yararlı olabilir. Küme analizi için pek çok algoritma uygulanmaktadır. Hiyerarşik tekniklerle bir dendrogram üretilmesinde bir bireyin tüm birimlerine olan uzaklıklarının hesaplanması yapılmakta, gruplar daha sonra yığılmalı ya da bölüm halinde biçimlendirilmektedir.

Aşamalı kümeleme yöntemleri, birimlerin benzerliklerini dikkate alarak belirli düzeylerde (küme uzaklık ölçüleri) birbirleri ile birleştirmeyi amaçlayan yöntemlerdir. Aşamalı kümeleme yöntemleri, birimleri birbirleri ile değişik aşamalarda bir araya getirerek ardışık biçimde kümeler belirlemeye ve bu kümelere girecek elemanların hangi uzaklık (ya da benzerlik) düzeyinde küme elemanı olduğunu belirlemeye yönelik yöntemlerdir (Özdamar, 2002: 279-294).

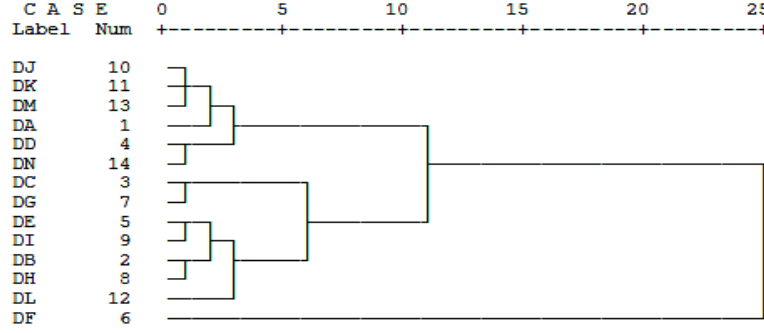
2.2.2. Ayrırma Analizi

Ayrırma analizi, kategorik bağımlı değişkenler ile metrik bağımsız değişkenler arasındaki ilişkileri tahmin etmeyi amaçlayan çok değişkenli istatistik tekniklerinden biridir. Ayrırma analizi, verilerin tahmin edildiği gibi sınıflandırılıp sınıflandırılmadığını test etmek için, grupları ayırmada etkili olan veya olmayan değişkenlerin belirlenmesi için ve bağımsız değişkenlerin aritmetik ortalamalarının gruplar arasında nasıl değiştiğini tespit etmek için kullanılabilir (Kalaycı, 2009: 335).

3. Bulgular

Çalışmada ele alınan 14 sanayi dalının finansal yapıları yardımıyla başarı sıralamasının yapılması ve homojen gruplara ayrılması maksadıyla aşamalı küme analizi kullanılmıştır. İmalat sanayi bünyesindeki bu sanayi dallarına ait 12 oran yardımıyla yapılan aşamalı küme analizi ile elde edilen sonuçlar Şekil 1'de gösterilmektedir.

Şekil 1: Aşamalı Küme Analizi Sonucunda Tüm Sektörlerin Sınıflandırılması

Yapılan aşamalı küme analizi sonucu elde edilen dendrogram incelendiğinde 14 sanayi dalının 12 değişkene bağlı olarak 8, 6, 4, 3 ve 2 gruba ayrılabilceği görülmektedir.

Yapılan aşamalı küme analizi sonucunda oluşan gruplardan hangisinin daha anlamlı olduğunu belirlemek için ayırma analizi yapılmış ve verilerin 2 gruba ayrılmasının anlamlı olduğu ($p < 0,05$) belirlenmiştir. Sanayi dallarının bu 2 grup içindeki dağılımları Tablo 4’de gösterilmektedir.

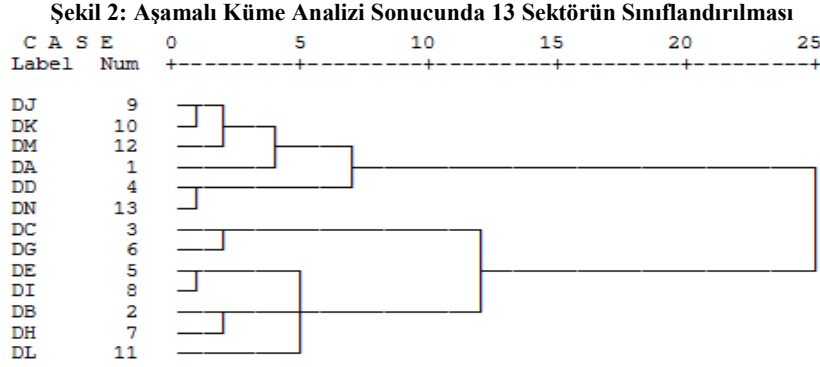
Tablo 4: Aşamalı Kümeleme Analizi Sonucuna Göre 14 Sektörün Oluşturduğu Gruplar

	Gruplar	
	1	2
Grup Üyesi Sektörler	DF	DL DN DH DD DB DA DI DM DE DK DG DJ DC

İlk ayırma analizi sonucunda, ayırma işleminin %100 başarıyla gerçekleştiği görülmektedir. Aynı analiz sonucunda grup ortalamalarının eşitlik testi tablosundan “Likidite (Asit Test) Oranı”, “Stoklar / Aktif Toplamı Oranı”, “Maddi Duran Varlıklar / Aktif Toplamı Oranı”, “Öz Kaynaklar / Aktif Toplamı Oranı”, “Stok Devir Hızı” ve “Faaliyet Kârı / Net Satışlar Oranı” değişkenlerinin F değerlerinin %5 anlamlılık düzeyinde birbirinden farklı oldukları ve kümelemede etkili birer faktör oldukları belirlenmiştir. Diğer 6 değişken ise küme oluşumunda etkilidir.

İki küme oluşturulması anlamlı olmasına karşın DF kodlu sanayi dalının tek başına bir grup oluşturması nedeniyle daha homojen bir değerlendirme yapabilmek için veri setinden çıkarılmasına karar verilmiş ve 13 sanayi dalına ait veriler yeniden

analize tabi tutulmuştur. Bu şekilde yinelenen aşamalı küme analizi sonucunda elde edilen sonuçlar Şekil 2’de gösterilmektedir.

Yeniden yapılan aşamalı küme analizi sonucu elde edilen dendrogram incelendiğinde 13 sanayi dalının 12 değişkene bağlı olarak 10, 7, 6, 4, 3 ve 2 gruba ayrılabilirliği görülmektedir.

Yeniden yapılan aşamalı küme analizi sonucunda oluşan gruplardan hangisinin daha anlamlı olduğunu belirlemek için yeniden ayırma analizi yapılmış ve verilerin 3 gruba ayrılmasının anlamlı olduğu ($p < 0,05$) belirlenmiştir. Sanayi dallarının bu 3 grup içindeki dağılımları Tablo 5’te gösterilmektedir.

İkinci ayırma analizi sonucunda da, ayırma işleminin %100 başarıyla gerçekleştiği görülmektedir. Grup ortalamaları eşitlik testi tablosundan bakıldığında ayırmada etkili olmayan değişkenlerin “Maddi Duran Varlıklar / Aktif Toplamı Oranı”, “Stok Devir Hızı”, “Öz Kaynaklar Devir Hızı”, “Aktif Devir Hızı”, “Vergi Öncesi Kâr / Öz Kaynaklar Oranı” ve “Faaliyet Kârı / Net Satışlar Oranı” olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5: Aşamalı Kümeleme Analizi Sonucuna Göre 13 Sektörün Oluşturduğu Gruplar

	Gruplar		
	1	2	3
Grup Üyesi Sektörler	DL DH DB DI DE	DG DC	DN DD DA DM DK DJ

Sanayi dallarının ortalama oranlarının karşılaştırılması sonucunda elde edilen gruplara ait ortalamalar 14 sanayi dalı ve 13 sanayi dalı için sırasıyla Tablo 6 ve Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 6: 14 Sanayi Dahmın Gruplandırılmasında Kullanılan Değişkenlerin Ortalamaları

Değişkenler	1. Grup	2. Grup	Gen. Ort.
Cari Oran (%)	125,25	170,90	167,64
Likidite (Asit Test) Oranı (%)	69,83	101,72	99,44
Stoklar / Aktif Toplamı Oranı (%)	24,55	23,54	23,61
Kısa Vadeli Alacaklar / Aktif Toplamı Oranı (%)	15,24	26,85	26,02
Öz Kaynaklar / Aktif Toplamı Oranı (%)	38,44	43,71	43,34
Maddi Duran Varlıklar (Net) / Aktif Toplamı Oranı (%)	26,53	28,13	28,02
Stok Devir Hızı (Kez)	7,83	5,70	5,86
Alacak Devir Hızı (Kez)	23,43	5,79	7,05
Öz Kaynaklar Devir Hızı (Kez)	7,65	3,07	3,40
Aktif Devir Hızı (Kez)	2,94	1,11	1,24
Vergi Öncesi Kâr (Zarar) / Öz Kaynaklar Oranı (%)	27,50	9,56	10,85
Faaliyet Kârı (Zararı) / Net Satışlar Oranı (%)	4,21	6,29	6,14

İkili grupların birincisinde yer alan sektörlerin diğer sanayi dallarından ayrılmasına neden olan değişkenler aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Cari Oran değerinin düşük olması
- Kısa Vadeli Alacaklar / Aktif Toplamı Oranı değerinin düşük olması
- Alacak Devir Hızı değerinin yüksek olması
- Öz Kaynaklar Devir Hızı değerinin yüksek olması
- Aktif Devir Hızı değerinin yüksek olması
- Vergi Öncesi Kâr (Zarar) / Öz Kaynaklar Oranı değerinin yüksek olması

İkinci gruptaki sektörlerin diğer sanayi dallarından ayrılma nedenleri ise aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Cari Oran değerinin yüksek olması
- Kısa Vadeli Alacaklar / Aktif Toplamı Oranı değerinin yüksek olması
- Alacak Devir Hızı değerinin düşük olması
- Öz Kaynaklar Devir Hızı değerinin düşük olması
- Aktif Devir Hızı değerinin düşük olması
- Vergi Öncesi Kâr (Zarar) / Öz Kaynaklar Oranı değerinin düşük olması

Tablo 7: 13 Sanayi Dahmın Gruplandırılmasında Kullanılan Değişkenlerin Ortalamaları

Değişkenler	1. Grup	2. Grup	3. Grup	Gen. Ort.
Cari Oran (%)	175,36	196,56	158,63	170,90
Likidite (Asit Test) Oranı (%)	111,61	127,01	85,04	101,72
Stoklar / Aktif Toplamı Oranı (%)	19,10	23,36	27,29	23,54
Kısa Vadeli Alacaklar/Aktif Toplamı Oranı (%)	27,88	30,14	24,90	26,85
Öz Kaynaklar / Aktif Toplamı Oranı (%)	45,67	47,55	40,80	43,71
Maddi Duran Varlıklar (Net)/Aktif Toplamı Oranı (%)	30,10	22,38	28,40	28,13
Stok Devir Hızı (Kez)	6,73	4,77	5,16	5,70
Alacak Devir Hızı (Kez)	5,32	4,79	6,52	5,79
Öz Kaynaklar Devir Hızı (Kez)	2,87	2,50	3,43	3,07
Aktif Devir Hızı (Kez)	1,11	1,00	1,14	1,11
Vergi Öncesi Kâr (Zarar) / Öz Kaynaklar Oranı (%)	9,67	8,84	9,72	9,56
Faaliyet Kârı (Zararı) / Net Satışlar Oranı (%)	6,58	6,36	6,02	6,29

Buna göre birinci grupta yer alan sektörlerin diğer sanayi dallarından ayrılmasına neden olan değişkenler aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Stoklar / Aktif Toplamı Oranı değerinin diğerlerine göre düşük olması

İkinci gruptaki sektörler ise aşağıdaki nedenlerden dolayı diğer sanayi dallarından ayrılmaktadır.

- Cari Oran değerinin yüksek olması
- Likidite Oranı değerinin diğerlerinden daha büyük olması
- Kısa Vadeli Alacaklar / Aktif Toplamı Oranı değerinin yüksek olması
- Öz Kaynaklar / Aktif Toplamı Oranı değerinin yüksek olması
- Alacak Devir Hızı değerinin düşük olması

Üçüncü gruptakiler ise aşağıdaki nedenlerden dolayı ayrılmaktadır.

- Cari Oran değerinin düşük olması
- Likidite Oranı değerinin diğerlerinden daha küçük olması
- Kısa Vadeli Alacaklar / Aktif Toplamı Oranı değerinin düşük olması
- Öz Kaynaklar / Aktif Toplamı Oranı değerinin düşük olması
- Alacak Devir Hızı değerinin yüksek olması

4. Sonuç

Yapılan kümeleme analizi sonucunda; orman ürünleri sanayinin, imalat sanayi içinde yer alan 14 sektörün sınıflandırılması ile orman ürünleri sanayini oluşturan sektörlerin de içinde bulunduğu 6 sektörün oluşturduğu grup ile bilanço değerleri bakımından aynı özellikte olduğu belirlenmiştir.

Rasyoların incelenmesi sonucunda orman ürünleri sanayinin yer aldığı gruptaki diğer sanayi dalları ile aynı özellikte olduğu ve ekonomik yapıları ve ülke ekonomisine katkıları bakımından benzer nitelikte etkiye sahip olduğu görülmektedir. Orman ürünleri sanayinin de içinde yer aldığı grubun likidite oranlarının (cari oran ve asit test oranı) düşük olması kısa vadeli alacaklarını ödemede güçlük çektiklerinin bir göstergesi olarak dikkate alınmalıdır. Bu durum orman ürünleri sanayinin içinde bulunduğu bu sektörlerin nakit ya da alacak konusunda sıkıntı çektiklerinin ortaya koymaktadır. Öz kaynaklar / aktif toplamı oranının da düşük oluşu bu durumu destekler niteliktedir.

Ancak öz kaynaklar devir hızı ve aktif devir hızı oranlarının orman ürünleri sanayinin de içinde yer aldığı bu grup için yüksek olması işletme faaliyetlerinde kullanılan varlıkların etkili bir biçimde kullanıldığını göstermektedir.

Kaynaklar

AKTAN, Bora ve Bora BODUR (2006), “Oranlar Aracılığı ile Finansal Durumunuzu Nasıl Çözümlersiniz? Küçük İşletmeler İçin Bir Rehber”, Journal of Yasar University, 1(1), 49-67.

AKYÜZ, Kadri C. (1995), “Trabzon İlindeki Küçük ve Orta Ölçekli Orman Ürünleri Sanayi İşletmelerinin Sosyo-Ekonomik Tahlili”, Yüksek Lisans Tezi, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

ALTAŞ, Dilek ve Selay GİRAY (2005), “Mali Başarısızlığın Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemlerle Belirlenmesi: Tekstil Sektörü Örneği”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(2), 13-28.

CINDIK, Hicabi ve Kadri C. AKYÜZ (1995), “İmalat Sanayisi İçerisinde Orman Ürünleri Sanayisinin Yeri”, 1. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi Bildiriler, KTÜ Orman Fakültesi, 2, 228-232, Trabzon.

DPT (2011), “Ekonomik Sosyal Göstergeler (1950-2006)”, Devlet Planlama Teşkilatı, İnternet Adresi; <http://www.dpt.gov.tr/PortalDesign/PortalControls/WebIcerikGosterim.aspx?Enc=83D5A6FF03C7B4FCC41EB0226750A883>, Erişim Tarihi: 10.03.2011.

KALAYCI, Şeref (2009), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, 4. Baskı, Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

ÖZDAMAR, Kazım (2002), Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi (Çok Değişkenli Analizler)-2, Eskişehir: Kaan Kitabevi.

TCMB (2011), “Sektör Bilançoları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası”, İnternet Adresi; <http://www.tcmb.gov.tr/sektor/2010/index.htm>, Erişim Tarihi: 19.01.2011.

TSPAKB (2009), “Finansal Yönetim”, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, İnternet Adresi; http://www.tspakb.org.tr/tr/Portals/57ad7180-c5e7-49f5-b282-c6475cdb7ee7/ETM_kilavuzlar_ileri_finansal_yonetim.pdf, Erişim Tarihi: 20.04.2011.

TÜİK (2006), Türkiye İstatistik Yıllığı 2005, Türkiye İstatistik Kurumu, Yayın No. 3009, Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

TÜİK (2010), İstatistik Göstergeler 1923-2009, Türkiye İstatistik Kurumu, Yayın No. 3493, Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

TÜİK (2011), “Cari Fiyatlarla Gayri Safi Yurtiçi Hasıla-İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Temel Fiyatlarla (1988 bazlı)”, Türkiye İstatistik Kurumu, İnternet Adresi; http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?tb_id=55&ust_id=16, Erişim Tarihi: 11.03.2011.